

اداره مرکزی :
آقره ده ، معارف ایتلک پانده کی دایره
استانبول جاده سنده آقره

حیات

استانبول بوروسی :
استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۱۱۹ نومرولو
دائرة مخصوصه
تلفون : ۳۶۷

نومری هر برده ۱۰ غرورده ..
سنه کی بوسته ایله ۵ لیرا .
(اجنی مملکتلر ایجین ۴ دولار) .

ایره واعلان ایشلری ایجین استانبول بوروسته
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آقره مرکزیدر .

هیانه دایما هیانه... دیباہ دایما هیرق حیات قانالم! ...
- نجه -

صافی : ۱۹

آقره ، ۷ ، نیسان ، ۱۹۲۷

۱ نجی جلد

مستقبل علم و صنعت مؤسسه لر من

- معارف وکیلزک صوک بیاناتی مناسبتیه -
اوروپاده کی تدقیق سیاحتندن دونن معارف
وکیلز ، معارفز حقنده کی قیمتلی مطالعه لری
آراسنده برده بویوک تبشیرده بولونیور : ملی
حرثه عاڈ مؤسسه لره بوندن سوکرا داها بویوک
بر اهمیت ویریله جک و حکومت مرکز مزده
دارالفنون ، موزه ، ملی کتبخانه ، ملی تیاترو
کبی تورک ملتک شرف و قدرتیله متناسب معظم
علم و صنعت مؤسسه لری وجوده کتیریله جک ا
بر ملتک معنوی ومدنی موجودیتنی تمثیل ایدن
بو بویوک مؤسسه لر ایچون ملتزمک هیچ برفدا .
کارلقدن چکینمیه جکی طبعیدر . بناء علیه ، معارف
وکیلزک بومعظم ملی ایشی موفقیتیه ایفا واکال
ایده جکنه شیمیدین قانغز . آقره ده یکی بر
دارالفنون ، یکی بر موزه ، یکی بر تیاترو ، یکی
بر کتبخانه و بونلرله علاقه دار دیگر علم و صنعت
مؤسسه لری وجوده کلدیکی زمان ، آناتولی
تورکلکی ایچون یکی بر مدنی انکشاف دوره سی
آچیلجق ، « آقره » یالکز سیاست دکل ،
علماده تورکیه نك مرکزی اولاجقدر .

آجی اولقله برابر اعترافه مجبورزکه ، مدنی
موجودیتی تمثیل ایدن علم و صنعت مؤسسه لری
خصوصنده ، سائر ملتله نظراً چوق ، پک چوق
فقیرز . استبداد دوری بو جنس مؤسسه لره
قیمت ویرمک شویله دورسون ، ملی حرثه عاڈ
هرتشبک محوی ایچون چیلغینجه سنه چالیشمشدی .

مشروطیت سنه لرنده ده بو خصوصده بویوک برشی
یاپیلامادی . کوچوک برخاطره اولمق اوزره نقل
ایده ییم : ۱۹۱۵ ده تأسیس ایتک ایسته دیکمز
« تورکیات انجمنی » ، اوزمانک هیئت وکلاسی
طرفندن اسمی « آثار اسلامیة و ملیة تدقیق
انجمنی » نه تحویل ایدیلک صورتیه میدانه
چیقه بیلمش ایدی ... دارالفنونمز باشده اولمق
اوزره علم و صنعت مؤسسه لر منک جانلانمغه
باشلامه سی و حکومتجه بو مؤسسه لره اهمیت
و قیمت ویریله سی ، آنجاق جمهوریت اداره سنده
قابل اولدی . فقط ، بوکا رغماً ، بر چوق مدنی
مؤسسه لر دن هنوز محروم بولوندیغمز و آلزده .
کیلرکده داها پک چوق همت ایسته دیکی محققدر .
مثلاً عمومی بر کتبخانه مز ، ملی موزه مز ، ملی
تیاترو مز ، خزینه اوراقز حالایوق .. آرکا اولوزی ،
اتنوغرافی کبی علم شعبه لریله متوغل بر تک
آداممز موجود دکل ... ملی حرثه عاڈ تدقیقات ،
برایکی ساحه مستثنا اولمق اوزره ، ابتدائی بر
حاله ... رسم و هیکلتراشی ، معماری ، تماشا
ساحه لرنده چوق بویوک بر فعالیتیه احتیاج وار . ایشته ،
آنجاق آقره ده قورولاجق اولان وقوتلی یکی علم
و صنعت مؤسسه لر من سایه سنده ، بوتقصانلر منی
تلافی به ، بو ملی احتیاجلری تطمینه چالیشمق
قابل اولاجقدر .

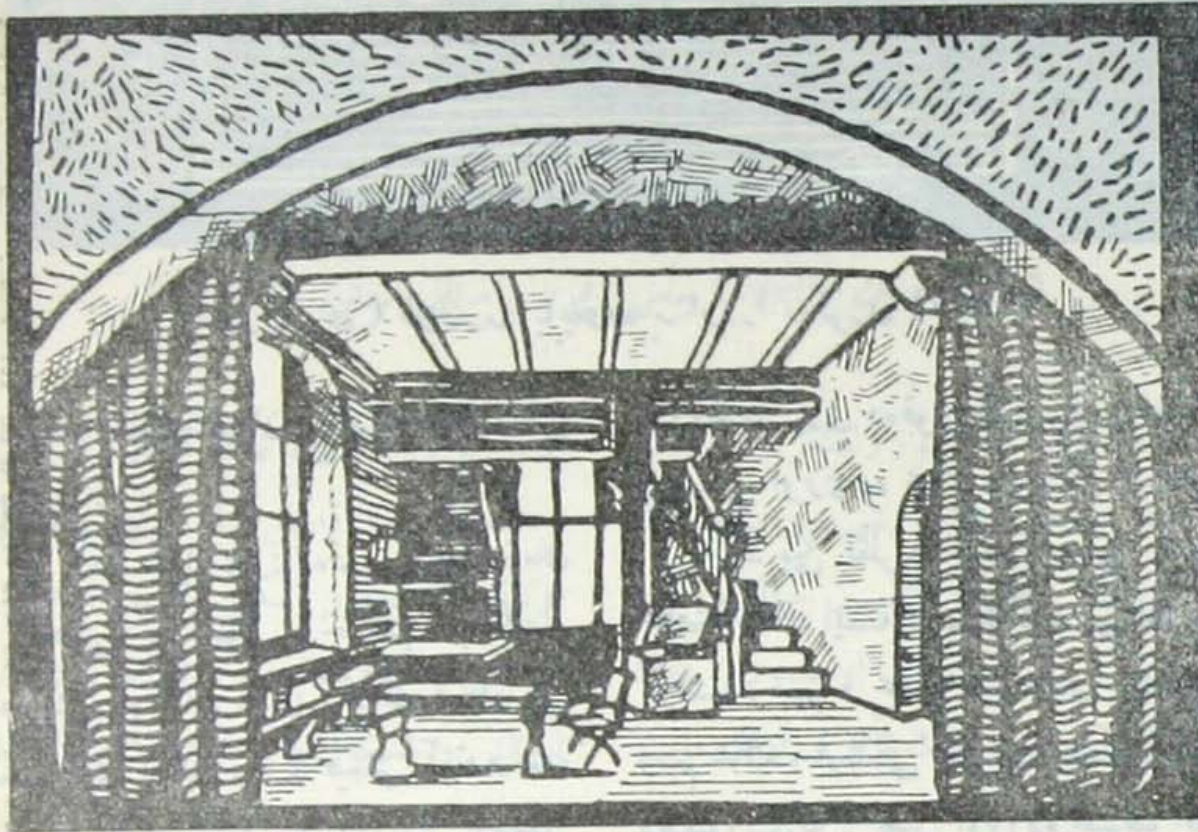
بعضیلری ، آقره ده یکی علم مؤسسه لری
وجوده کتیریله سنک استانبولده کی نمائل مؤسسه .
لرک ضررینه اوله جغنی ظن ایدیورلر . بو
ظنک بر « غلط رؤیت » دن ایلری کلدیکنی
آچیقجه سویله یه بیلیرز . نمائل علم مؤسسه لری
بر برینک « رقیبی » دکل ، « متمم » یدر ؛ هر هانکی
بر علم شعبه سنه مملکتده ویریلن اهمیت چوغالده جقه ،
اوکا عاڈ مؤسسه لرده چوغالیر . « اسکی مؤسسه »

ایچونک چوق سهوینه جک جهت ، کندی ایچندن
« یکی بر مؤسسه » دوغوره بیلیمک قدرتی
کوستره سیدر . استانبول دارالفنونی مثالیارین
« آقره » ده ایکنجی ، اوبرکون « ازمیر » ده
اوجنجی بردارالفنون وجوده کلدیکنی کورورسه ،
تورکیه نك اسکی دارالفنونی اولمق حیثیتیه
بویکی تشکلردن کندیسی ایچون بویوک بر
غرور و افتخار حصه سی چیقارمغه حقلیدر .
(۱۹۱۹) ده استانبول دارالفنونی علمی مختاریتی
قازاندینی زمان ، ایلك تشکل ایدن دارالفنون
دیوانی ، « آناتولینک اورتاسنده ایکنجی
بر دارالفنون تأسیسی لزومه حکومتک نظر
دقتی جلب ایتیه » متفقاً قرارلاشدیرمشدی .
ساقط ایمراطورلق دورنده بیله کندیخی دویوران
بو احتیاج ، « آقره » مرکز اولمق اوزره
تاسس ایدن ملی جمهوریت دورنده آرتق داها
فضله اهل ایدیله مز . بوا ملک تحققتنه چالیشمق ،
بو تون تورک منورلری ایچون ملی بروطفه در ؛
استانبول دارالفنونک بو خصوصده عهده سنه
ترتب ایدن وظیفه نی تمامیه ایفا ایده جکندن
اصلاً شبه ایتمه ملیدر .

۱۹۲۳ ده « آقره » ده ایلك دفعه طوبلا .
نان معارف هیئت علمیه سنده بومسئله موضوع
بحث اولدینی زمان ، بویوک کثرت « آقره » ده
ملی علم و صنعت مؤسسه لری وجوده کتیرمک
لزومنده اتفاق ایتمشدی . بنده بو فکرک اک
حرارتلی مدافع لرندن بری وحتی بو خصوصده کی
پروژه نك محرری ایدم . لکن ، اوزمانده ،
بویوک تشبک معین و اطرافلی بریلان دائره سنده ،
و مادی تطبیقه معنوی بوتون وساطتی حاضر لانه رق
تمامیه « عصری » و « متکامل » بر شکلده
موقع مرعیته قونولماسی لزومنده اصرار ایتمشدم .

به کونکلی صحنه

داغذرك (مزر شاتور) اوبه راسی ایچونه آتیره بول طرفنده باپیلده ده قور (اریجی برده برنجی طالبو)

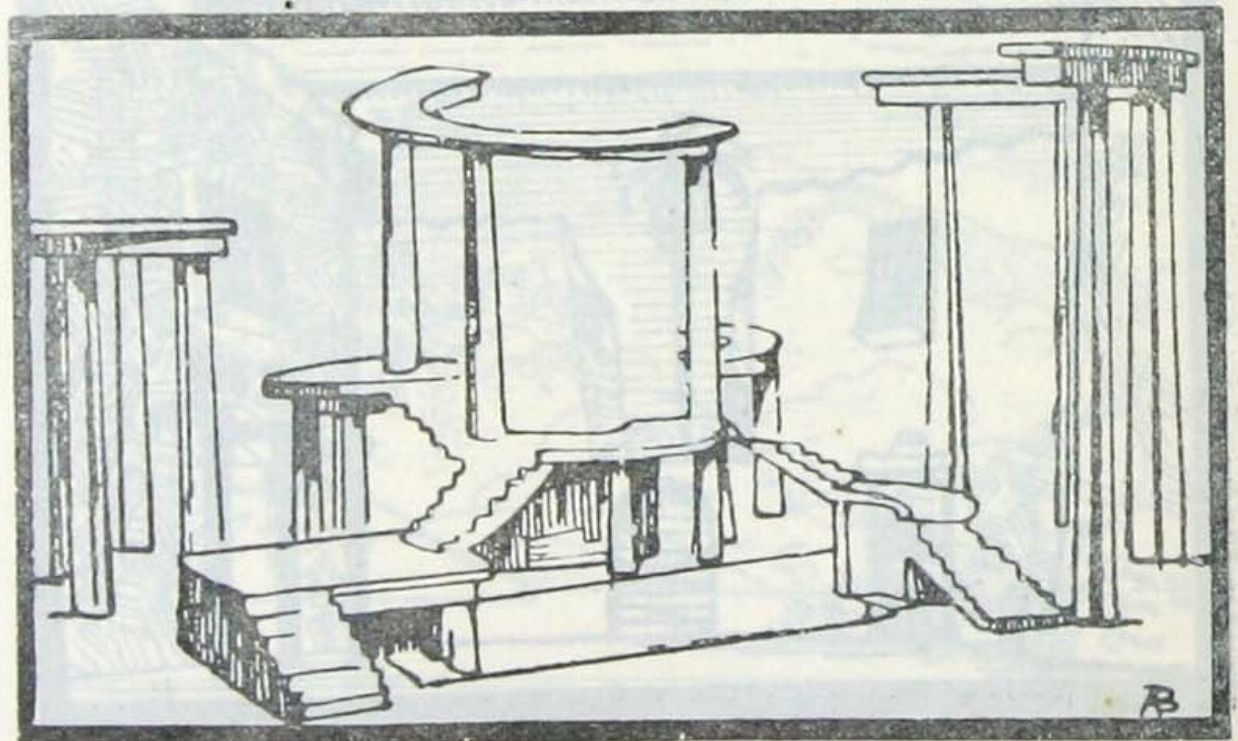
تیا تو صنعتك باشلادینی زمانلرده بوتون اهمیت اثره صنعتکاره وریلور، صحنه وده قوره کیمسه باقازدی. کیت کیده اثرک محیطی ده تاثیرده بویوک برعامل اولاجنی دوشونولدی. صحنه یی طبیقی حیاتده کی محیط کی تنظیم ایتدیلر. براوطه یی بر اورمانی حقیقت کی رسم ایتدیلر. حتی کوتوکلر، اغاجلر، چیچکلر، قاپولر، نجره لر هب حقیقتده اولدینی کیی یاپدی. اون یدی سنه قادار اول دارالبدایی اصلاح ایچون فرانسه دن دعوت ایدیلن مشهور تیا تو مدیری آنطوان بوخوصده اک ایلری کیده نلردن بری اولمش؛ صحنه یه ایجابنه کوره حقیقی طاغله، حقیقی اتلر و حقیقی صوقویق درجه سنه قادار چیقمش و بووره آلیست، مسلکنک اک بویوک مروجلرندن بولونمشدی.

فقط صوک زمانلرده بو فکر ده کیشدی. صنعت ذاتاً اعتباری عد ایدیلدیکی جهته حقیقی کوسترمک ایچون ینه حقیقی عینی عینه تطبیق

آلمانیا ده بر فوخس، بر راینهارد، انکلتره ده بر غوردون غره ق کیی یکی نظریه جیلر چیقدی. بونلر اسکی اصولی آلت اوست ایتدیلر. او، بزم باپیلوبده حالا یا پامادیغمز مناظری و حقیقی ده قورلری بر طرفه آتدیلر. او وقته قادار عنعنوی برطرزده باصمه قالب رسملری پان و صنعته لازمکن اهمیتی ویرمیهن پرده رساملرینک پابوجی دامه آتیلدی.

آرتیق اویله مناظرله کوز آلدادیجی پرده لر انسان نسبتلرینه اویمایان یالانچی قاپولر، نجره لر، اوزاقدن کورونن طاغله، اووالر، طلوع ایدهن کونشله، قرلر، قاباران داغله، ساللانان کیلردن واز کچیلدی.

ایتمه نك دوغرو اولامایه جنی دوشونولدی. روسیاده بر ستانیسلاوسکی و مهیره اولد،

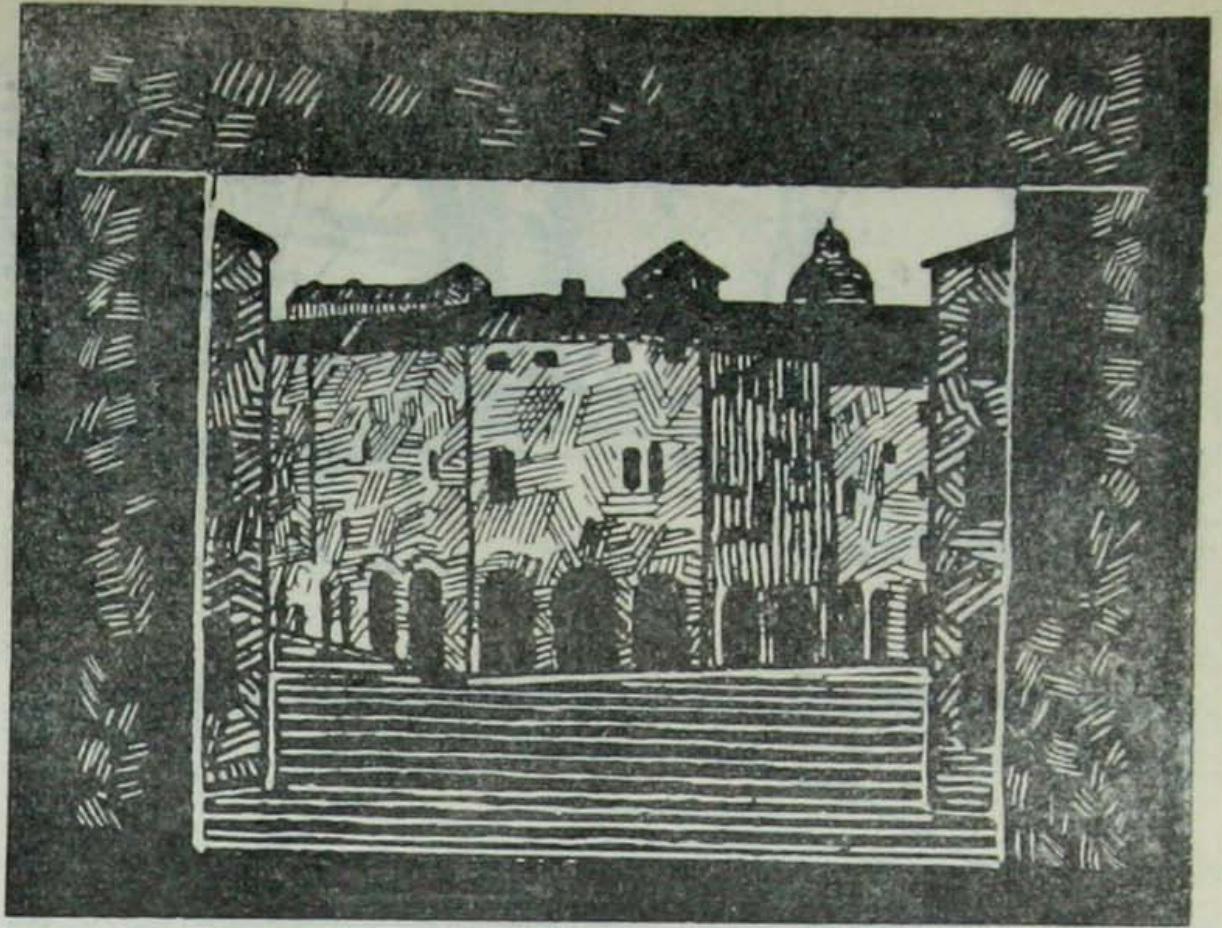
موسقورده ۱۹۲۵ء راپنویج طرفنده لیزسترانا «Lysistrata» ایچونه باپیلده ده قور

ده قورکده اوینانان پیس کی بر صنعت اثری اولماسی و اوکا اویماسی لازمدی. انجق

دولاشدینی ساحده اونك كیې مجسم و ابعاد
ثلاثی حائز عناصر دن متشكل اولماید .
ایشته بو فکر سخنلرك عاداتا معماری دنیله جك
صورتده انشائی اولماری نظریه سنه قوت ووردی .
برجوق تیارولر ده قوری بو نقطه نظر دن یابدیلر .
فقط قولاندقاری عناصر معماریه یه اسکی اصول
ده قورلرده کی کیې حقیقت منظره سی ویرمه دیلر .
مثلا نریه چیقدیغی بللی اولمایان بر مردیوه ن
پارچه سنی صرف آقسیونك متممی اوله رق
كلیشی كوزله قویدیلر ، مثلا ، اورمانی اراسنده
دولاشیلا ییلر ستونلرله كوستردیلر . طاغ برینه
یوكسله ن كوپرو کیې براسكله قوردیلر .

پیه سده کی اقسیونك احتیاجنه كوره ترتیب
اولونان بو انشائی پارچهلر حقیقتده هیچ برشی
افاده ایتمه بولردی فقط مؤلفك فكرینی مجسم
اوله رق كوسترنه و صنعتكاره حرکتی ایچون
بر ساحه حاضرلایان عنصرلردی . بونلرك
اوزرنده کی بویارلر دوزدی ، هیچ بر كوكله صنعی
اولارق یاپیلما یور ، هر مجسم شكلك كندی
ویردیکی كوكله ایله اکتفا ایدیلیور و بالطبع
ضیانك توزیعی ده مطلوب اولان تاثیره كوره
تنظیم ایدیلیوردی .

بو طرز ده قورلر بر آرزوم اورتاویوننده کی
دكانه ویا خود اوه بكنزییوردی . فقط بر قسم
نظریه جیلر بو طرزده اعتراض ایتمیلر . نه اولدیغی
بللی اولمایان و معناسنی انجق یابانك بیلدیکی بو قارما

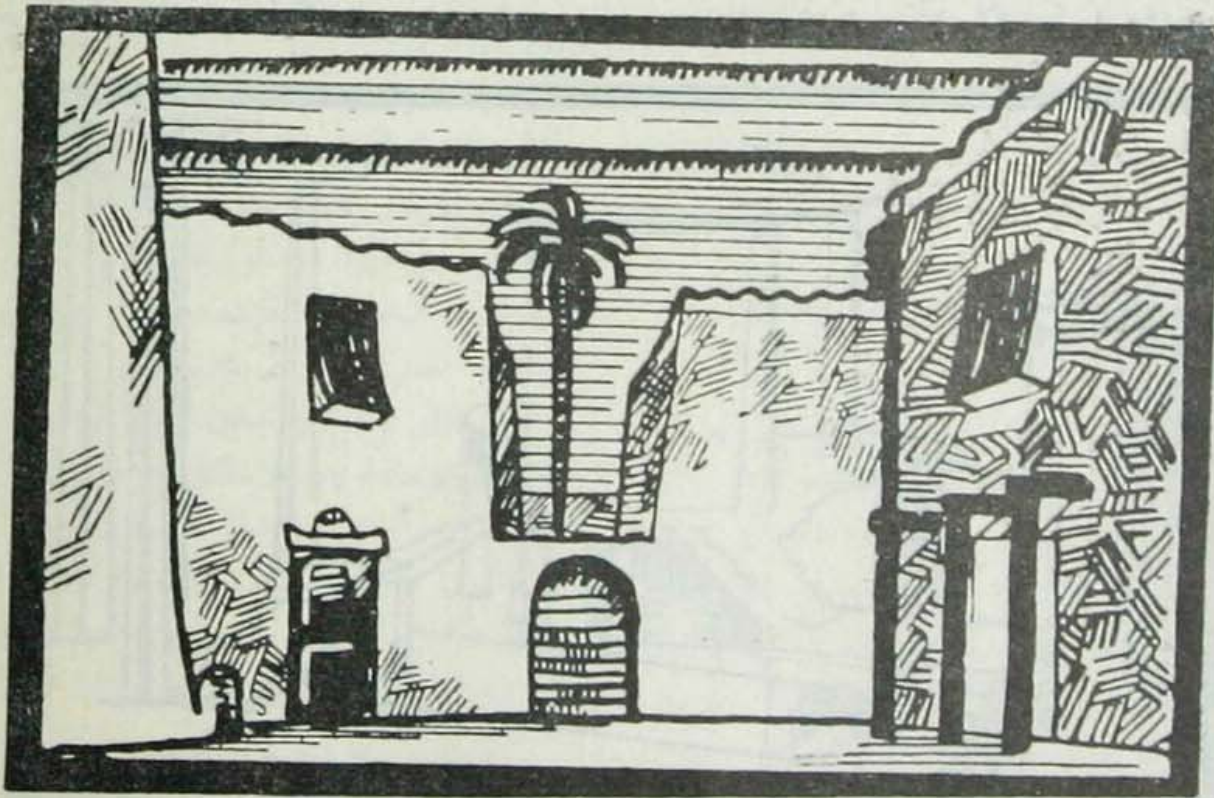
(والدر باربی) طرفنده یاپیلان بر ابرار ده قوری (۱۹۲۰)

كورولدی: بری ده قورلرك صرف رسم اوله رق
یاپیلما سی اوری ده مجسم و انشائی اولماید .
كرك یکی نظریه جیلرله اسکی عنعنلری
محافظه ایتمك ایستینلر و كركه یکی نظریه جیلر
آراسنده مهم بر مجادنه باشلادی . ده قورلرك
رسم حالنده اولماسنی تصویب ایده نلره قارشو
دینیلیوردی که : فصل اولورده صرف فكری
و مسطح اولان بو ده قورلرله حقیقی البه لرله
مجسم اوله رق دولاشان صنعتكار آراسنده بر آهنگ
تأمین ایدیله ییلور . مادام که صنعتكار مجسم
و حرکت ایده ن بر شیدر ، اونك كزوب

بو سایه ده مطلوب اولان تاثیر یی یایمق ممکن
اولاجقدی .
یکی فكر شوایدی : ده قور هیچ بر زمان
اثرك ماهیتی بوزاجق درجه ده مبالغه لی
و كوستریشلی اولمالی ایدی . ده قورده اثرکی
بر صنعت اثری اولمالی و اثرك قیمتی آرتدیرمغه ،
تایرینی چوغالتمغه چالیشمقله برابر اونی ازمه ملی
ایدی . حقیقی اولماسنده لزوم یوقدی . تمثالی
symbolique و ترکیبی synthetique اولایدیلدی .
ده قور اوله رنگلی و اوله چیز کیلردن
مركب اولمایدی که اثرك روحیه هم اهنك بره كل
تشکیل ایسون .

عینی اشیا لرك مختلف پیسه لر وحتی مختلف
تیارولرده كورولمسی ، عینی صالونلرك ، عینی
صندالیه لرك ، عینی طابولرك تکرری اثرك
قیمتی بوزیوردی . واقعا بالخاصه قومه دیلرده
بو یله طبیعی و حقیقی سخنلره لزوم وارسه ده
بونلری ده یه یکی صنعتك ایجاباتنه كوره بسیطلشدیر .
مك و قوتلی بر تاثیر یابیله جك صورتده اعمال
ایتمك ممکندی .

ایشته كوز آلدادیجی و مناظری ده قورلره
قارشو وقوعه كلن بو عكس العمل برجوق یکی
نظریه لرك چیماسنه و بونلرك مختلف تیارولرده
مختلف طرزلرده تطبیق اولونماسنه سببیت ووردی .
بو یکی تطبیق اتده ده باشلیجه ایکی جریان

Fourberies de Scrpin پیسه ایچوره غرنوال طرفنده قورمادی فرانسز
تیارمنده یاپیلان ده قور (۱۹۲۲)

(لوزان) ك Giselle ییسی ایچوره باهریفی ده قور (۱۹۲۴)

قاریشیق عناصر انشاییه ك اثری بوزدیغنی و تکمیل نظر دقتی کندینه جذب ایدره ك قیمتندن غائب ایتدیکنی سوبلدیلر. دیگر طرفدن سطح فقط تمثالی اوله رق پایلان رسمی ده قورلرده تطبیق اولونیوردی .

هر طرز تیاترو کندینه کوره بر یکی یوله کیدیوردی . واقعا اوپه رالرله موزیق هوللرک برچوغنده داها اُسکی عنعنوی ده قورلرک دوامی کورولمکده ایسه ده اونلرده یاواش یاواش بو آچیلان یکی یوله یورومکه باشلادیلر .

ده قوررسانی آرتیق آلبومنده کی موده لاردن برپیزاز ویا برسالونویا برسوقاق رسمی آیروب پرده اوستنه یابان برحرفکار ماهیتندن چیقدی . مؤلفک اثرخی او قویوب او فکری افاده ایدمه بیله جک برصنعتکار ، برادیب اولماسی لازمکلدی .

عرائر کندینه مخصوص پرده قورایسته یوردی او ده قور ، نه اثرک اهمیتنی قاپایاجق قادار مهم ونه ده لازمکلن محیطی یا شاتامیه جق قادار ضعیف اولمالیدی .

ایشته اون بش سنه دنبری اوروپانک هر طرفنده ظهوره کان بو حرکت سخنه یه یکی بر شکل ویرمشدر .

براز سوکرا تأثیرینی غائب ایدره ك میداننی اثره و صنعتکارلره براقه جق قادار قوتلی فقط متواضع اولانلردر . ده قور یالکز و اثرسز اوله رق هیچ براهیتی حائر اولمالیدر . اکبسیط شکلنه ارجاع ایدیش و شکل مغالطه لرندن آزاده قلنمش اولمالیدر .

مع مافییه یکی صنعت هنوز بر استقرار دوره سنه کله مه مشدر . تعین ایتمش برشی وارسه اوده ده قورلر ایستر حقیقی ، ایستر خیالی ویا خود ایستر تمثالی ، ایستر ترکیبی اولسون ، اثرک بر خدمتکاری اولماسی و اونک تأثیرینی آرتدیرماسنه یاردم ایتمه سیدر .

معلومدرکه تیاترولرک نوعی ده تمثیلرک طرزینه کوره ده کیشیور . مثلاً بر درام تیاتروسی سخنه سی بر اوپه را سخنه سنه و بر اوپه را سخنه سی بر موزیق هول سخنه سنه بکزه مز .

اک ائی ده قور ، پرده آچیلدینی وقت ایلاک دقیقه لرده اثره لازم اولان محیطی یا شاتان فقط

بونلرک ده قورلری ده اوله در . موسیقی تیاترولرنده ده قور ، اوینانان اثرک موسیقیسنده کی نغمه لرله هم آهنگ شکلر و رنگلری حائر اولمالیدر . پارسده کی اوپه راده « پری » نک ده قوری بر شرق مینیاتوری شکلنده یاپیلمشدی . ایشته بو کونکی سخنه بو یوله دوغرو کیدیور .

جهول اسعد

ایره راده (پری) اسمنده کی اثر موسیقی ایچوره (ره زبیر) طرفنده یاپیلده ده قور (۱۹۱۲)

